

แนวทางการพัฒนาการบริการสาธารณะภายใต้แนวคิดหลักธรรมาภิบาล กรณีศึกษา
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี*

GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF PUBLIC SERVICES BASED ON THE
PRINCIPLES OF GOOD GOVERNANCE: A CASE STUDY OF LOCAL ADMINISTRATIVE
ORGANIZATIONS IN PHOTHARAM DISTRICT, RATCHABURI PROVINCE

ปิยพนธ์ จิรสุตติสาร

Piyaphon Jirasuttisan

วัลัยพร ชินศรี

Walaiporn Chinnasri

คณะรัฐประศาสนศาสตร์และสังคมศึกษา, มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด, ประเทศไทย

Faculty of Public Administration and Social Sciences, Stamford International University, Thailand

E-mail: piyaphon.jrs@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล 3) ศึกษาหลักธรรมาภิบาลที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริการสาธารณะภายใต้แนวคิดหลักธรรมาภิบาล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จำนวน 246 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความแปรปรวนทางเดียว การถดถอยเชิงพหุ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษา พบว่า 1) การพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2) บุคลากรที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แตกต่างกัน 3) หลักธรรมาภิบาล ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และด้านหลักนิติธรรม มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 4) แนวทางพัฒนาการบริการสาธารณะภายใต้หลักธรรมาภิบาล ควรพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ยกกระดับคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพ การศึกษา และส่งเสริมความปลอดภัยพร้อมการมีส่วนร่วมของประชาชน และสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมถึงส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมควบคู่กับเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อความยั่งยืน

คำสำคัญ: การพัฒนา, บริการสาธารณะ, หลักธรรมาภิบาล, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

* Received 17 September 2025; Revised 13 October 2025; Accepted 29 October 2025

Abstract

This research aimed to 1) Study the level of public service development of local administrative organizations. 2) Compare public opinions on the development of public services of local administrative organizations classified by personal characteristics. 3) Study the principles of good governance that have a cause-and-effect relationship with the development of public services of local administrative organizations. 4) Study the development guidelines for public services under the concept of good governance. The sample group consisted of 246 personnel working in local administrative organizations in Photharam District and 9 key informants. Data were analyzed using percentages, means, standard deviations, one-way variance, multiple regression, and content analysis. Findings: 1) The overall development of public services by local administrative organizations was at a high level. 2) Personnel with different genders, ages, marital status, education levels, and average monthly incomes have different opinions on the development of public services of local administrative organizations. 3) Good governance principles, including ethics, transparency, and participation, had a statistically significant cause-and-effect relationship with the development of public services by local administrative organizations at the 0.001 level. The rule of law also had a statistically significant cause-and-effect relationship at the 0.01 level. 4) Guidelines for developing public services under the principles of good governance should develop sustainable infrastructure and environment, enhance quality of life in terms of health and education, and promote safety with public participation. It also supports natural resource management, ecotourism, and the promotion of arts and culture alongside modern technology for sustainability.

Keywords: Development, Public Services, Good Governance, Local Administrative Organizations

บทนำ

ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ ปัญหามิรัฐศาสตร์ และสถานการณ์โควิด-19 ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้หน่วยงานภาครัฐของไทยต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการให้บริการ เพื่อมุ่งสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยเน้นการบริหารภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย คล่องตัว ยึดหลักธรรมาภิบาล และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างโปร่งใสและรวดเร็ว ทั้งนี้ ยังต้องเสริมสร้างวัฒนธรรมความซื่อสัตย์สุจริต ความมั่งคั่ง และจิตสำนึกในการต่อต้านการทุจริต รวมถึงปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสากล เพื่อขับเคลื่อนภาครัฐเข้าสู่ Digital Thailand ตามยุทธศาสตร์ชาติด้านดิจิทัล และพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 (สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.), 2566)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ทั้งในรูปแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ถือเป็นหน่วยงานสำคัญในการพัฒนาประเทศผ่านกระบวนการกระจายอำนาจดำเนินงาน งบประมาณ

และบุคลากรไปสู่ท้องถิ่น เพื่อให้ อปท. ดำเนินภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้หลักธรรมาภิบาล โดยเน้นการส่งเสริมนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการบริหารจัดการ ซึ่งถือเป็นความท้าทายสำคัญในการสร้างความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือ เป็นรากฐานสู่ความยั่งยืนของการพัฒนาท้องถิ่น (จิตาภา เร่งมีศรีสุข และคณะ, 2564)

อย่างไรก็ตาม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรียังประสบปัญหาในการให้บริการสาธารณะทั้งในระดับมหภาคและจุลภาค โดยในระดับมหภาคพบว่า อปท. ยังขาดอิสระในการบริหารจัดการเนื่องจากข้อจำกัดด้านกฎหมาย งบประมาณ และโครงสร้างราชการที่ยังรวมศูนย์อำนาจ ขณะที่ระดับจุลภาคพบว่า บริการสาธารณะยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน บางครั้งขาดความทั่วถึง ความชัดเจน และความยุติธรรม ทำให้บริการขาดคุณภาพและไม่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ สอดคล้องกับผลการสำรวจความพึงพอใจของประชาชนใน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม แสดงว่าบริการบางประเภทมักได้รับคะแนนต่ำ เช่น ด้านเวลาบริการ และความชัดเจนของข้อมูล นโยบาย หรือขั้นตอน (รสคนธ์ รัตนเสริมพงศ์, 2561) (วีระศักดิ์ เครือเทพ, 2558)

ดังนั้น การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการให้บริการสาธารณะจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในบริบทของยุคไทยแลนด์ 4.0 โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีความพร้อมทั้งด้านหน่วยงาน บุคลากร และศักยภาพในการใช้งานเทคโนโลยี เพื่อให้การให้บริการเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริง ทั้งในแง่ของการตอบสนองต่อประชาชนและการบริหารจัดการภายในองค์กรอย่างยั่งยืน (วุฒิสาร ตันไชย, 2560) (ศรัณย์ เจริญศิริ และคณะ, 2567)

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและต้องการที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริการสาธารณะภายใต้แนวคิดหลักธรรมาภิบาล กรณีศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ให้มีเทคนิคและกระบวนการบริการใหม่ ๆ โดยการปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่เดิมนำมาสู่การปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งให้มีความเป็นธรรมและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการที่ สะดวก รวดเร็ว มีความต่อเนื่อง ประหยัดค่าใช้จ่าย และตรงตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาหลักธรรมาภิบาลที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี
4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริการสาธารณะภายใต้แนวคิดหลักธรรมาภิบาล กรณีศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาการบริการสาธารณะภายใต้แนวคิดหลักธรรมาภิบาล กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ผู้ศึกษาได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี จาก 20 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งสิ้น 634 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ Krejcie & Morgan (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง 240 คน และผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักความไม่น่าจะเป็น (nonprobability sampling) และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental random sampling) โดยให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน (proportion) ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี จาก 20 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ตัวแทนบุคลากรระดับผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ประกอบด้วย 1) เทศบาลเมืองโพธาราม 2) เทศบาลตำบลบ้านเล็ก 3) เทศบาลตำบลเขาขวาง 4) เทศบาลตำบลบ้านสิงห์ 5) เทศบาลตำบลบ้านฆ้อง 6) องค์การบริหารส่วนตำบลชำแระ 7) องค์การบริหารส่วนตำบลท่าชุมพล 8) องค์การบริหารส่วนตำบลธรรมเสน และ 9) องค์การบริหารส่วนตำบลเขาชะงุ้ม จำนวนแต่ละ 1 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 9 คน ผู้วิจัยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย (1) เพศ (2) อายุ (3) สถานภาพสมรส (4) ระดับการศึกษา (5) อาชีพ และ (6) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวน 6 ข้อ มีลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจรายการ (check list) ตอนที่ 2 ข้อมูลหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย (1) หลักนิติธรรม (2) หลักคุณธรรม (3) หลักความโปร่งใส (4) หลักการมีส่วนร่วม (5) หลักความรับผิดชอบ และ (6) หลักความคุ้มค่า ประกอบด้วยข้อคำถาม 24 ข้อ มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิด มีการประเมินค่าแบบลิเคิร์ต สเกล (Likert Scale) (Likert, R, 1976) ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ประกอบด้วย (1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (2) ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต (3) ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย (4) ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว (5) ด้านการบริหารจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม (6) ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีจำนวน 24 ข้อ มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิด มีการประเมินค่าแบบลิเคิร์ต สเกล (Likert Scale) (Likert, R, 1976) จากการคำนวณค่า IOC ของแบบสอบถามทั้งฉบับในครั้งนี้ได้เท่ากับ 1.00 และในการคำนวณหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามในภาพรวมทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.979

2. แบบสัมภาษณ์ ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือวิจัย ซึ่งเป็นการใช้คำถามปลายเปิดที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถออกความเห็นหรือให้ข้อมูลได้อย่างเปิดกว้าง โดยผู้วิจัยจะสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้

ข้อมูลตามคำถามที่ถูกเตรียมไว้ล่วงหน้า แต่จะเรียงคำถามใหม่ได้ หรือเปลี่ยนแปลงคำพูดให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของผู้ให้ข้อมูล อันจะส่งผลต่อความยืดหยุ่นในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสัมภาษณ์จะประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ประกอบด้วย (1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (2) ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต (3) ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย (4) ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว (5) ด้านการบริหารจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม (6) ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 240 กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี จาก 20 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามกลุ่มประชากรที่ถูกกำหนด และผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม มาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ และวิเคราะห์เนื้อหาต่อไป สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 9 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการและสามารถตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัยได้ สำหรับการจัดการข้อมูล ได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาถอดคำสัมภาษณ์ เรียบเรียงข้อมูลเพื่อจะได้นำไปวิเคราะห์ต่อไป

2. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ และวิเคราะห์เนื้อหาต่อไป สำหรับแบบสัมภาษณ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก นำมาถอดคำสัมภาษณ์ เรียบเรียง และจัดทำข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการแสดงถึงลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ (1) เพศ (2) อายุ (3) สถานภาพสมรส (4) ระดับการศึกษา (5) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยการวิเคราะห์จะใช้สถิติเชิงพรรณนา ด้วยการใช้อยู่โปรแกรมสำเร็จรูปของคอมพิวเตอร์คำนวณหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย (1) หลักนิติธรรม (2) หลักคุณธรรม (3) หลักความโปร่งใส (4) หลักการมีส่วนร่วม (5) หลักความรับผิดชอบ และ (6) หลักความคุ้มค่า โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป คำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. วิเคราะห์ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ประกอบด้วย (1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (2) ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต (3) ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย (4) ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว (5) ด้านการบริหารจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม (6) ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป คำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4. วิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของประชาชนที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ต่างกัน โดยใช้สถิติ One-

way ANOVA สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 3 กลุ่ม ขึ้นไป และหากพบว่ามี ความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการ LSD (Least Significant Difference test)

5. วิเคราะห์ข้อมูลหลักธรรมาภิบาล มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multi Linear Regression Analysis) สถิติมีพารามิเตอร์ (Parametric Statistics) และทดสอบความเป็นอิสระกันของความคลาดเคลื่อน คือ Durbin-Watson ซึ่งมีค่าเท่ากับ $1.5 \leq \text{Durbin-Watson} \leq 2.5$

6. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบข้อมูลก่อนทำการวิเคราะห์เพื่อให้ผลการวิจัยมีความแม่นยำและมีความน่าเชื่อถือของข้อมูล มีการเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่าง ๆ จากผู้ให้ข้อมูล จากนั้นใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา โดยการตีความจากข้อมูลเบื้องต้นให้เป็นข้อมูลที่สื่อความหมายของผู้ให้ข้อมูล ด้วยการแยกประเภทและการลดทอนข้อมูลเพื่อจัดเป็นหมวดหมู่เพื่อนำมาตีความและสร้างข้อสรุปโดยนำผลการสรุปต่างๆ มาเชื่อมโยงจนเกิดเป็นโครงสร้างของข้อสรุปที่สามารถตอบปัญหาได้ตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ระดับการพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ภาพรวม

การพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการพัฒนาการบริการสาธารณะ	ลำดับที่
1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	3.87	0.56	มาก	5
2. ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต	4.03	0.53	มาก	2
3. ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย	3.95	0.54	มาก	3
4. ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว	3.94	0.53	มาก	4
5. ด้านการบริหารจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม	3.83	0.60	มาก	6
6. ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.04	0.56	มาก	1
รวม	3.94	0.49	มาก	

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ในภาพรวม มีการพัฒนาการบริการสาธารณะอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X}$ = 3.94, S.D.= 0.49) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีการพัฒนาการบริการสาธารณะอยู่ใน ระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.04, S.D.= 0.56) ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ($\bar{X}$ = 4.03, S.D.= 0.53) ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการ รักษาความสงบเรียบร้อย ($\bar{X}$ = 3.95, S.D. = 0.54) ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการ ท่องเที่ยว ($\bar{X}$ = 3.94, S.D.= 0.53) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ($\bar{X}$ = 3.87, S.D.= 0.56) และด้านการบริหารจัดการ และการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}$ = 3.83, S.D. = 0.60)

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล

สมมติฐาน	สถิติที่ใช้	Sig.	ผลการ ทดสอบ
เพศที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการ บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต พื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน	One way ANOVA	0.002*	ยอมรับ
อายุที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการ บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต พื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน	One way ANOVA	0.017*	ยอมรับ
สถานภาพที่ แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการ พัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน	One way ANOVA	0.011*	ยอมรับ
ระดับการศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการ พัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน	One way ANOVA	0.012*	ยอมรับ
รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการ พัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน	One way ANOVA	0.000*	ยอมรับ

จากตารางที่ 2 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรีที่มี เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. หลักธรรมาภิบาล มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล กับการพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของหลักธรรมาภิบาล กับการพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

การพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี					
หลักธรรมาภิบาล					
	B	S.E.	สปส. Beta	t	Sig.
(ค่าคงที่)	0.256	0.152	-	1.687	0.093
1. หลักนิติธรรม	0.153	0.051	0.162	2.981	0.003**
2. หลักคุณธรรม	0.256	0.059	0.263	4.317	0.000***
3. หลักความโปร่งใส	0.288	0.061	0.288	4.764	0.000***
4. หลักการมีส่วนร่วม	0.201	0.056	0.220	3.596	0.000***
5. หลักความรับผิดชอบ	-0.059	0.053	-0.062	-1.129	0.260
6. หลักความคุ้มค่า	0.088	0.057	0.091	1.532	0.127
หมายเหตุ * $P \leq 0.05$ R = 0.859					
** $P \leq 0.01$ R ² = 0.738					
*** $P \leq 0.001$ R ² ปรับ = 0.732					
F = 109.615					
ระดับนัยสำคัญ = 0.000					
Durbin-Watson = 2.025					

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า หลักธรรมาภิบาล มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยมีค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม (R) อยู่ในระดับสูง 0.859 และพิจารณาจากการปรับมาตรฐานของตัวแปร (Standardized Variables) ร้อยละ 73.20-73.80 ซึ่งการทดสอบความเป็นอิสระกันของความคลาดเคลื่อน (Durbin-Watson) ในครั้งนี้มีค่าเท่ากับ 2.025 คือ ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย (1) หลักนิติธรรม (2) หลักคุณธรรม (3) หลักความโปร่งใส (4) หลักการมีส่วนร่วม (5) หลักความรับผิดชอบ (6) หลักความคุ้มค่า มีความสัมพันธ์เชิงอิสระในตัวเอง ในการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ และค่า สปส. Beta เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านหลักความโปร่งใส ($\beta_{\text{ความโปร่งใส}} = 0.288$, Sig. = 0.000) ด้านหลักคุณธรรม ($\beta_{\text{คุณธรรม}} = 0.263$, Sig. = 0.000) ด้าน

หลักการมีส่วนร่วม ($\beta_{มีส่วนร่วม} = 0.220$, Sig. = 0.000) ด้านหลักนิติธรรม ($\beta_{นิติธรรม} = 0.162$, Sig. = 0.003) ด้านหลักความคุ้มค่า ($\beta_{คุ้มค่า} = 0.091$, Sig. = 0.127) ด้านหลักความรับผิดชอบ ($\beta_{รับผิดชอบ} = -0.062$, Sig. = 0.260) โดยตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ได้แก่ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และด้านหลักนิติธรรม มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กล่าวคือ การพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักนิติธรรม

จากตาราง 3 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

$$\hat{Y} = b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4$$

= 0.153 (หลักนิติธรรม) + 0.256 (หลักคุณธรรม) + 0.288 (หลักความโปร่งใส) + 0.201 (หลักการมีส่วนร่วม)

$\hat{Y}$ หมายถึง การพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ซึ่งมีความเหมาะสมกับค่า R^2 (Coefficient of Determination) ซึ่งอยู่ในระดับสูง = 0.738

4. แนวทางการพัฒนาการบริการสาธารณะภายใต้แนวคิดหลักธรรมาภิบาล กรณีศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

แนวทางการพัฒนาการบริการสาธารณะภายใต้แนวคิดหลักธรรมาภิบาล กรณีศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ครอบคลุมทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐานที่เน้นการพัฒนาาระบบคมนาคม เช่น ถนน สะพาน ระบบระบายน้ำ พร้อมขยายเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และส่งเสริมสาธารณูปโภคที่ครอบคลุมทุกครัวเรือน รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 2) ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่มุ่งยกระดับสุขภาพ การศึกษา และสวัสดิการสังคม พร้อมส่งเสริมการพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตท้องถิ่น 3) ด้านการจัดระเบียบชุมชนและความสงบเรียบร้อย โดยการสร้างระบบระเบียบพื้นที่สาธารณะ ติดตั้งไฟส่องสว่างและกล้องวงจรปิด รวมถึงส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและอาสาสมัครชุมชน 4) ด้านการวางแผนส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว เน้นการส่งเสริมการลงทุนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม พร้อมขยายตลาดและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 5) ด้านการบริหารจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่เน้นการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน ควบคุมมลพิษ ส่งเสริมการปลูกป่าและการจัดการขยะครบวงจร พร้อมสนับสนุนพลังงานทางเลือกและสร้างความตระหนักรู้ในชุมชน และ 6) ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ส่งเสริมการอนุรักษ์เอกลักษณ์วัฒนธรรม ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ สร้างศูนย์เรียนรู้และพิพิธภัณฑ์ รวมถึงผสมผสานวัฒนธรรมกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจและรักษามรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในชุมชนโพธาราม

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

การพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี มีการพัฒนาการบริการสาธารณะอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า หน่วยงานมีความตระหนักในการปรับปรุงและให้ความสำคัญกับการบริการประชาชนอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน คุณภาพชีวิต ความปลอดภัย การท่องเที่ยว ตลอดจนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและศิลปวัฒนธรรม สะท้อนถึงศักยภาพขององค์กรในการตอบสนองความต้องการของประชาชนในมิติต่าง ๆ ได้อย่างครอบคลุม ซึ่งสอดคล้องกับหลักการพัฒนาท้องถิ่นที่เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลางและส่งเสริมความยั่งยืนในระยะยาว สอดคล้องกับแนวคิดของ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2564) กล่าวถึง มาตรฐานการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งเน้นการคมนาคมทางบกและทางน้ำ การจัดการระบบประปาชนบท การผังเมือง การควบคุมอาคาร และการจัดให้มีตลาด 2) ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพ การส่งเสริมสหกรณ์ การส่งเสริมอาชีพ การส่งเสริมกีฬา การศึกษาในและนอกระบบ การสาธารณสุข การพัฒนาที่อยู่อาศัยและแก้ปัญหาชุมชนแออัด 3) ด้านการจัดระเบียบชุมชนและรักษาความสงบเรียบร้อย ครอบคลุมการส่งเสริมสิทธิเสรีภาพ การมีส่วนร่วมของประชาชน การป้องกันสาธารณภัย และการดูแลความปลอดภัยของประชาชน 4) ด้านการวางแผนและส่งเสริมการลงทุน เช่น การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การส่งเสริมเทคโนโลยีและอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว และงานพาณิชย์กรรม 5) ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การใช้ประโยชน์และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การจัดการสิ่งแวดล้อม มลพิษ และการดูแลที่สาธารณะ และ 6) ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งมุ่งเน้นการดูแลรักษาโบราณสถาน โบราณวัตถุ พิพิธภัณฑสถาน และหอจดหมายเหตุ ทั้งหมดนี้มีเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขุมบดี ขาวขำ และคณะ (2567) วิจัยเรื่อง รูปแบบความร่วมมือเชิงบูรณาการในการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบความร่วมมือเชิงบูรณาการในการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุนพาณิชย์กรรมและการท่องเที่ยว ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการบริหารจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต และด้านโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ โกเสก กุดตุ้ม และคณะ (2563) วิจัยเรื่อง อิทธิพลของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลต่อประสิทธิภาพการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอนิคมน้ำอูน จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอนิคมน้ำอูน จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีประสิทธิภาพในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ศาสนา จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการจัดระเบียบชุมชนและการรักษาความสงบเรียบร้อย ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการวางแผนส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว

2. การเปรียบเทียบการพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล

บุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรีที่มี เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการบริการสาธารณะ

ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของประสบการณ์ส่วนบุคคลและบริบททางสังคมที่หล่อหลอมมุมมองของแต่ละกลุ่ม โดยเพศที่ต่างกันอาจสะท้อนถึงบทบาททางสังคมและหน้าที่ในองค์กรที่ไม่เหมือนกัน เช่น เพศหญิงอาจให้ความสำคัญกับมิติทางสังคมมากกว่า ขณะที่เพศชายอาจเน้นด้านโครงสร้างและระบบ ส่วนอายุที่แตกต่างส่งผลให้บุคลากรแต่ละกลุ่มมีประสบการณ์ทำงานและความเข้าใจต่อนโยบายในระดับที่ต่างกัน โดยผู้ที่มีอายุมากกว่ามักมีมุมมองแบบอนุรักษ์นิยมและเน้นเสถียรภาพ ขณะที่คนรุ่นใหม่อาจคาดหวังการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ด้านสถานภาพสมรสก็มีผลต่อการตัดสินใจและความคาดหวังต่อบริการ โดยผู้ที่มีครอบครัวอาจให้ความสำคัญกับสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกมากกว่า กลุ่มโสดหรือหย่าร้าง ด้านระดับการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดความเข้าใจเชิงระบบต่อการบริการสาธารณะ โดยกลุ่มที่มีการศึกษาสูงอาจมีมุมมองเชิงวิพากษ์หรือเสนอแนะเชิงนโยบายมากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาน้อยกว่า สุดท้าย รายได้เฉลี่ยต่อเดือนส่งผลต่อระดับการเข้าถึงข้อมูล ตำแหน่งหน้าที่ และทรัพยากรที่ใช้ในการทำงาน ซึ่งสะท้อนต่อความคาดหวังและความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาการบริการขององค์กร ดังนั้น ความแตกต่างในความคิดเห็นจึงอาจเป็นผลจากความหลากหลายทางสังคมและบริบทส่วนบุคคลที่ควรได้รับการพิจารณาในการวางแผนพัฒนาการบริการสาธารณะให้ครอบคลุมและตอบโจทย์บุคลากรทุกกลุ่มอย่างแท้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพจน์ บุญวิเศษ (2563) วิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์นวัตกรรมการบริการสาธารณะของเทศบาลเมืองในเขตพื้นที่อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมสาธารณะของเทศบาลเมืองในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่า อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมการบริการสาธารณะของเทศบาลเมืองในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3. หลักธรรมาภิบาลที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

หลักธรรมาภิบาล ในภาพรวม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และด้านหลักนิติธรรม มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงให้เห็นว่า การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะด้านหลักคุณธรรม ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วม มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมและพัฒนาการบริการสาธารณะให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งเมื่อมีการบริหารจัดการที่ยึดหลักคุณธรรม ความถูกต้อง และความยุติธรรม จะก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในองค์กร ขณะที่ความโปร่งใสและการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม จะช่วยสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ส่งผลให้การดำเนินงานของท้องถิ่นมีประสิทธิภาพและความยั่งยืนในระยะยาว และในขณะเดียวกัน การยึดมั่นในหลักนิติธรรมก็เป็นพื้นฐานสำคัญในการรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมและสร้างกลไกการบริหารที่อยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาการบริการสาธารณะอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์เชิงลึกที่พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริการสาธารณะภายใต้แนวคิดหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี พบว่า ควรยึดหลักนิติธรรมในการดำเนินงานตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด พร้อมจัดทำระเบียบและ

แนวปฏิบัติที่ชัดเจนเพื่อสร้างความยุติธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้ ทั้งยังเสริมด้วยหลักคุณธรรมที่ส่งเสริมความซื่อสัตย์สุจริต และจิตสำนึกของผู้ให้บริการเพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชน ในขณะเดียวกันก็ต้องเน้นหลักความโปร่งใส ด้วยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารผ่านหลากหลายช่องทาง และสนับสนุนการเข้าถึงข้อมูลของประชาชนอย่างทั่วถึง พร้อมส่งเสริมหลักการมีส่วนร่วมให้ประชาชนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการพัฒนา ทั้งด้านการเสนอความคิดเห็น การติดตามประเมินผล และการรับผิชอบร่วมกันในโครงการต่าง ๆ โดยมีระบบและแพลตฟอร์มดิจิทัลเป็นเครื่องมือสนับสนุน อีกทั้งยังเน้นความรับผิดชอบต่อเจ้าหน้าที่และผู้บริหารในการกำหนดเป้าหมาย การติดตามประเมินผล และการแสดงความรับผิดชอบต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง พร้อมใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักความคุ้มค่า ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน และพัฒนาบริการอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ โกเสก กุดตุ้ม และคณะ (2563) วิจัยเรื่อง อิทธิพลของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลต่อประสิทธิผลการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอนิคมน้ำอุ่น จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนิคมน้ำอุ่น จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวม (TEFF) กับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอนิคมน้ำอุ่น จังหวัดสกลนคร เป็นรายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพโรจน์ เชิดฉิ่ง (2560) วิจัยเรื่อง การบริหารยุทธศาสตร์การพัฒนาตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปากน้ำปราณ อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์หลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการบริหารยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลปากน้ำปราณ อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การประยุกต์หลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการบริหารยุทธศาสตร์การพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

4. แนวทางการพัฒนาการบริการสาธารณะภายใต้แนวคิดหลักธรรมาภิบาล กรณีศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

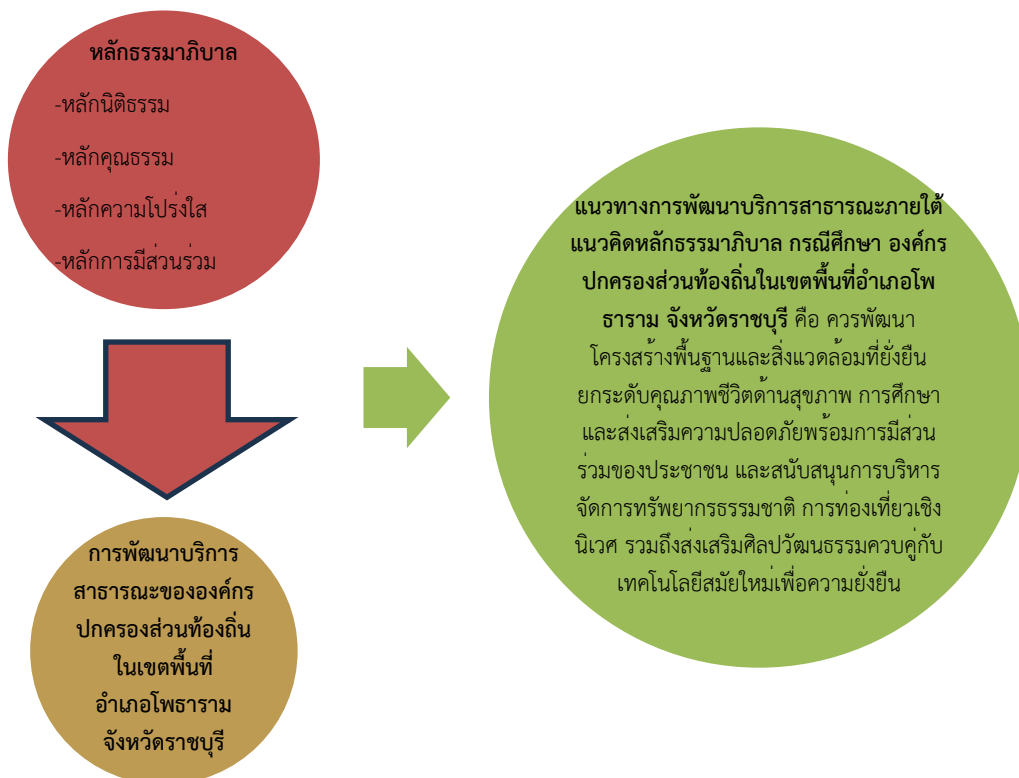
แนวทางการพัฒนาการบริการสาธารณะภายใต้แนวคิดหลักธรรมาภิบาล กรณีศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริการสาธารณะภายใต้แนวคิดหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี พบว่า ควรยึดหลักนิติธรรมในการดำเนินงานตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด พร้อมจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเพื่อสร้างความยุติธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้ ทั้งยังเสริมด้วยหลักคุณธรรมที่ส่งเสริมความซื่อสัตย์สุจริต และจิตสำนึกของผู้ให้บริการเพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชน ในขณะเดียวกันก็ต้องเน้นหลักความโปร่งใส ด้วยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารผ่านหลากหลายช่องทาง และสนับสนุนการเข้าถึงข้อมูลของประชาชนอย่างทั่วถึง พร้อมส่งเสริมหลักการมีส่วนร่วมให้ประชาชนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการพัฒนา ทั้งด้านการเสนอความคิดเห็น การติดตามประเมินผล และการรับผิชอบร่วมกันในโครงการต่าง ๆ โดยมีระบบและแพลตฟอร์มดิจิทัลเป็นเครื่องมือสนับสนุน อีกทั้งยังเน้นความรับผิดชอบต่อเจ้าหน้าที่และผู้บริหารในการกำหนดเป้าหมาย การติดตามประเมินผล และการแสดงความรับผิดชอบต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง พร้อมใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักความคุ้มค่า ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน และพัฒนาบริการอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ การดำเนินการภายใต้หลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้านดังกล่าว ควรสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการบริการสาธารณะใน 6 มิติ ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมคุณภาพชีวิต การจัดระเบียบชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม

และการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้การพัฒนาสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง ยั่งยืน และมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึงในบริบทของสังคมโพธาราม สอดคล้องกับงานวิจัยของโกเสก กุดตุ้ม และคณะ (2563) วิจัยเรื่อง อิทธิพลของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลต่อประสิทธิภาพการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภออินทมน้ำอูน จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่าแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภออินทมน้ำอูน จังหวัดสกลนคร ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรส่งเสริมการประกอบอาชีพเสริมและเพิ่มรายได้แก่ประชาชน โดยเชิญผู้ที่มีความรู้มาให้ความรู้เกี่ยวกับระบบการค้า การลงทุน การตลาด กับประชาชน ควรจัดให้มีตลาดรองรับผลผลิตทางการเกษตร ของเกษตรกรที่อยู่ในพื้นที่ เนื่องจากปัจจุบันผลผลิตทางการเกษตรราคาตกต่ำทำให้เกษตรกรมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย ในชีวิตประจำวันควรเปิดโอกาสและส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น เพราะประชาชนในแต่ละหมู่บ้านมีแนวคิดและทราบปัญหาในแต่ละหมู่บ้านดีกว่าบุคคลภายนอก ควรจัดเจ้าหน้าที่อาสาสมัครที่คอยดูแลด้านความปลอดภัย ให้มากขึ้น ควรจัดโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณภาพชีวิต และการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ศาสนา จารีต ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าร่วมอย่างทั่วถึง

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริการสาธารณะภายใต้แนวคิดหลักธรรมาภิบาล กรณีศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ได้องค์ความรู้ใหม่ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปการวิจัยได้ทราบถึง 1) การพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2) บุคลากรที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แตกต่างกันไป 3) หลักธรรมาภิบาล ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และด้านหลักนิติธรรม มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 4) แนวทางพัฒนาการบริการสาธารณะภายใต้หลักธรรมาภิบาล ควรพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ยกกระดับคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพ การศึกษา และส่งเสริมความปลอดภัยพร้อมการมีส่วนร่วมของประชาชน และสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมถึงส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมควบคู่กับเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อความยั่งยืน ข้อเสนอแนะได้แก่ ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ คือ 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธารามควรเร่งปรับปรุงไฟฟ้าสาธารณะให้ครอบคลุมทั่วพื้นที่ พร้อมจัดทำแผนที่ระบบไฟฟ้า และเปิดให้ประชาชนแจ้งปัญหาผ่านแอปหรือช่องทางดิจิทัล เพื่อการจัดการที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธารามควรส่งเสริมบริการสาธารณสุขเชิงรุกในพื้นที่ห่างไกล และพัฒนาฐานข้อมูลแรงงาน ทักษะอาชีพ และกลุ่มเปราะบาง เพื่อใช้วางแผนบริการที่ตรงจุดและเข้าถึงง่าย 3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธารามควรจัดตั้งศูนย์เฝ้าระวังยาเสพติดร่วมกับเครือข่ายชุมชน พร้อมกิจกรรมสร้างเสริมกลุ่มเสี่ยง และบูรณาการกับหน่วยงานรัฐเพื่อป้องกันและฟื้นฟูอย่างยั่งยืน 4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธารามควรส่งเสริมเทคโนโลยีชุมชน โดยเฉพาะเกษตรกรรมอัจฉริยะและตลาดออนไลน์ พร้อมสร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาเพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชน 5) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธารามควรสนับสนุนโครงการปลูกป่า ฟื้นฟูแหล่งน้ำ และจัดการขยะครัวเรือน ควบคู่กับกิจกรรมชุมชน เช่น แยกขยะ รีไซเคิล และใช้พลังงานทางเลือก เพื่อสร้างจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม 6) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธารามควรส่งเสริมการสืบสานประเพณีร่วมกับโรงเรียนและชุมชน พร้อมจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และใช้เทคโนโลยีจัดแสดงวัฒนธรรมเพื่อเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว ส่วนข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต คือ 1) ขยายพื้นที่การวิจัยไปยังอำเภอหรือจังหวัดอื่นเพื่อการเปรียบเทียบ โดยการศึกษาพื้นที่อื่นที่มีบริบทแตกต่างจากอำเภอโพธาราม เช่น พื้นที่เมืองใหญ่ หรือพื้นที่ชนบทห่างไกล เพื่อเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาการบริการสาธารณะ และนำมาสังเคราะห์เป็นแนวทางที่สามารถประยุกต์ใช้ในระดับนโยบาย 2) เน้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ร่วมกับชุมชนหรือภาคประชาชน เพื่อนำแนวคิดหลักธรรมาภิบาลมาทดลองใช้จริงในการพัฒนาการบริการสาธารณะ เช่น การจัดการขยะ การสาธารณสุข หรือการส่งเสริมอาชีพ และติดตามผลลัพธ์เพื่อประเมินประสิทธิภาพและความยั่งยืนของแนวทางที่นำเสนอ และ 3) ศึกษาปัจจัยภายในองค์กรและบุคลากรที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักธรรมาภิบาล โดยควรมีการวิจัยที่เน้นไปที่โครงสร้างองค์กร บุคลากร ผู้นำท้องถิ่น และวัฒนธรรมองค์กร ว่ามีบทบาทและอุปสรรคอย่างไรในการขับเคลื่อนหลักธรรมาภิบาลสู่การปฏิบัติจริง เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2564). ความเชื่อมโยงมาตรฐานการบริหารและการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กับยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และแผนในระดับต่าง ๆ. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- โกเสก กุดตุ้ม และคณะ. (2563). อิทธิพลของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลต่อประสิทธิผลการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอนิคมน้ำอูน จังหวัดสกลนคร. วารสารบัณฑิตศึกษา, 17(78), 159-168.
- จิตาภา เร่งมีศรีสุข และคณะ. (2564). นวัตกรรมและเทคโนโลยีการบริหารเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในทศวรรษหน้า. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6(12), 591-606.
- ไพโรจน์ เชิดฉิ่ง. (2560). การบริหารยุทธศาสตร์การพัฒนามาตรฐานธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปากน้ำปราณ อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ใน (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.
- รศ.ดร. รัตน์เสริมพงศ์. (2561). การบริหารส่วนท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2558). กฎเหล็กสำหรับการบริหารจัดการที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2560). บทบาทของรัฐในการจัดบริการสาธารณะในระดับจังหวัดและอำเภอ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศรัณย์ เจริญศิริ และคณะ. (2567). นวัตกรรมในการจัดการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีโครงการการแก้ไขปัญหาคนไร้สัญชาติไร้สถานะทางทะเบียนในเขตเทศบาลนครอุดรธานี อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 12(1), 193-226.
- สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.). (2566). โครงการประกวดนวัตกรรม “ท้องถิ่นดิจิทัล” ประจำปี 2566. เรียกใช้เมื่อ 14 เมษายน 2568 จาก https://www.dga.or.th/our-services/dgti/dgti_awards/
- สุชัยบดี ขาวขำ และคณะ. (2567). รูปแบบความร่วมมือเชิงบูรณาการในการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 8(6), 61-72.
- สุพจน์ บุญวิเศษ. (2563). การสร้างสรรค์นวัตกรรมบริการสาธารณะของเทศบาลเมืองในเขตพื้นที่อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี. ชลบุรี: คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.
- Likert, R. (1976). The Method of Constructing and Attitude Scale. In Reading in Fishbein, M (Ed.), Attitude Theory and Measurement. New York: Wiley and Son.